

SOMMARBOKEN, SURFPLATTOR OCH SMARTPHONES

EN IDÉHANDBOK

av Tobias Gard

INNEHÅLL

Kom igång med Sommarboken	3
Engagera och nå ut.....	3
Äventyr i det vilda.....	5
Metod 1: Skattjakt – expedition Leta och läs.....	5
Metod 2: Spöken och monster i det vilda – skriv egna Creepypastas.....	6
Vigördettillsammans.....	10
Metod 3: Ut i det vilda – berättarstafett.....	10
Metod 4: Diskutera digitalt – bokcirkla på nätet.....	12
Fanfiction på flera sätt.....	15
Metod 5: Fritt fanfiction-skrivande för bokslukare.....	15
Metod 6: Uppdatering pågår – sagor i nya versioner.....	17
Metod 7: Vad hände sen då...? Skriv en fortsättning.....	19
Få feeling med färg och form	21
Metod 8: En fena på att illustrera – återskapa en scen ur en bok med bilder.....	21
Metod 9: Kolla bilden, gissa boken – skapa ett bildquiz.....	22
Metod 10: Rita i rutor, berätta i bubblor – sammanfatta en bok i serierutor.....	24

KOM IGÅNG MED SOMMARBOKEN

Att arbeta med Sommarboken är superkul och ni har säkert tusen idéer kring hur just ni vill jobba i sommar. I denna idéhandbok får ni tio till! Alla metoder som vi presenterar går att genomföra helt digitalt. Men även om ni planerar att ha Sommarboken-träffar på plats i biblioteket så kan våra digitala idéer vara användbara. Vi bjuder på tips kring hur man kan använda webbsidor och sociala medier för att väcka lust att läsa och presenterar användbara digitala verktyg som lockar fram kreativitet och skapande. Vi tror på kombinationen traditionell läsning och digital teknik. De flesta barn lever stora delar av sina liv ute på Internet. Våra metoder tar därför avstamp i sådant som vi vet att många barn fascinerar av på nätet, såsom läskiga Creepypastas och fängslande fanfiction-historier. Vi låter alltid barnens lust till läsning och berättande, deras nyfikenhet och deras kreativitet stå i fokus.

Använd dessa idéer som ni vill. Plocka ut någon eller några metoder som ni vill jobba med eller låt er bara inspireras och skapa något helt eget ur idéerna som metoderna väcker. Ni bestämmer! Huvudsaken är att barn och unga runt om i landet ges möjlighet att delta i lustfyllda, läsfrämjande aktiviteter på biblioteken under sommaren.

Engagera och nå ut

Att nå barnen under sommaren är inte helt enkelt. Affischer och sociala medier i all ära men oftast når vi bara barnens föräldrar på detta sätt. Och berättar inte de för sina barn om bibliotekets verksamhet så kommer inte barnen få höra om alla skojiga aktiviteter som planeras på biblioteket. Därför är det klokt att börja marknadsföra Sommarboken ett tag innan sommarlovet, när ni fortfarande har möjlighet att möta barnen i grupp. Besök grundskolor och prata med barnen om allt kul som kommer att ske under sommaren.

Kommunens kulturskola eller föreningar som till exempel en idrottsförening kan också vara bra samarbetspartners. Det är oftast inga problem att få låna några minuter av barnens träning till att tipsa om bibliotekets sommaraktiviteter.

De flesta fritidshem har sin verksamhet igång under större delen av sommaren. Kontakta dem och bjud in till samarbete.

Kommer inte barnen till er på biblioteket så kan ni komma till dem. Rör er i närområdet och berätta om allt kul som händer under sommaren. Om det går att lösa personalmässigt kan man till och med bjuda in till träffar och häng utomhus under sommaren, på ett Coronasäkert sätt då förstås.

ÄVENTYR I DET VILDA

Metod 1: Skattjakt – expedition Leta och läs

Finns det något barn (eller någon vuxen) som inte gillar skattjakter? Vi tror knappast det. Nu har barn och deras vuxna chansen att ge sig ut på jakt efter skatter tillsammans. Samtidigt får de chansen att upptäcka nya vackra platser i sitt närområde. Belöningen de får om de hittar skatten är en fin läs-upplevelse. Det kan väl knappast bli bättre!

Så här gör ni

- **Välj en plats och göm skatten.** Ta er till en vacker plats i naturen och göm en bra bok i en vattentät låda med bibliotekets logga på.
- **Publicera bild och koordinater.** Lägg ut en bild från platsen där skatten är gömd på bibliotekets hemsida och på bibliotekets sociala medier. Under bilden skriver ni koordinaterna till platsen. Koordinaterna får du enkelt fram genom att:
 - stå på platsen ni vill ha koordinaterna till
 - öppna appen Google maps i din mobiltelefon
 - trycka länge med fingret på platsen du vill ha koordinaterna till. En röd pil visas och du får information om platsen, såsom adress, gaturvy och platsens koordinater.
- **Bjud in till skattjakt.** Uppmana barn och deras vuxna att ta sig till platsen. Där finns nämligen en bokskatt.

Nya skatter varje vecka. Under en sommar kan man hinna gömma många böcker. Kanske kan man ha som rutin att gömma minst en i veckan beroende på hur populär skattjakten blir.

Efteråt

- **Publicera bilder på skattsökarna.** Inga krav ställs på skattsökarna men det är roligt om de skickar en bild på sig själva till biblioteket då de har hittat skatten. Bilden kan förhoppningsvis publiceras på bibliotekets hemsida och/eller på bibliotekets sociala medier.

Metod 2: Spöken och monster i det vilda – skriv egna Creepypastas

En vandringssägen kan sägas vara en skruvad berättelse som påstås vara sann och som sprids muntligt. En person berättar en historia för någon som i sin tur sprider denna vidare till andra. Läskiga vandringssägner har alltid fascinerat och skrämt oss människor. I böckerna om Emil i Lönneberga skrämmer Krösa-Maja upp barnen med sina historier om vättar och mylingar och vi är nog många som blivit livrädda för berättelserna som Bengt Af Klintberg har samlat i sina böcker *Råttan i Pizzan* och *Glitterspray*.

Creepypastas är läskiga vandringssägner som främst fått sin spridning via Internet. Historier om varelser som Slenderman och Getmannen har blivit kända över hela världen. Många barn är bekanta med uttrycket Creepypasta. Och ännu fler har läst eller fått höra sådana berättelser. Men har de någon-sin försökt skapa en egen Creepypasta? Kanske inte. Nu har de chansen!

Så här gör ni

- **Berätta om vandringssägner och Creepypastas.** Bjud in till en skräckskola där ni berättar om läskiga vandringssägner och Creepypastas. Läs gärna någon kuslig berättelse högt också. Träffen kan ske digitalt, på plats i biblioteket eller på en spännande plats utomhus.
- **Beskriv uppdraget.** Berätta för barnen att de ska skriva egna Creepypastas och att deras berättelser ska ha en koppling till en lokal plats ute i det vilda. Ge också barnen mallen *Skriv din egen Creepypasta* som de kan fylla i för att planera sin berättelse. Mallen hittar ni på sidan 9.
- **Gå en stadsvandring** med barnen och visa upp platser där deras berättelser kan utspela sig. Det går självklart också bra att genomföra stadsvandringen digitalt genom att visa bilder på olika platser.
- **Dags att börja skriva.** När barnen har fyllt i sin planeringsmall så kan de börja skriva. Det är alltid skönt att ha någon vuxen att bolla med om de kör fast i sitt skrivande. Erbjud därför träffar (digitala eller på plats i biblioteket) under skrivperiodens gång eller skriv allt när ni är samlade allihop. De Creepypastas som barnen skapar behöver inte vara långa och troligtvis räcker det med någon timmes skrivande innan de flesta är klara.

Efteråt

Samlas. Bjud in barnen till en träff när de är klara med sina berättelser. Under träffen läser ni de läskiga historierna för varandra. Träffen kan ske digitalt, på plats i biblioteket eller varför inte på en läskig plats utomhus.

Sprid berättelserna. För att barnens historier ska bli riktiga Creepy-pastas så måste de ju läggas ut på Internet, gärna tillsammans med en bild på platsen där berättelsen utspelar sig. Berättelserna kan publiceras på bibliotekets hemsida eller sociala kanaler. Har biblioteket en YouTube-kanal och/eller en podcast kan ni läsa upp berättelserna där. Tipsa även barnen om att de kan lägga ut sina berättelser på andra ställen såsom Barnens bibliotek. De kan även läsa upp sina egna berättelser på exempelvis Tiktok.

Pssst....fråga alltid barnen om lov innan ni publicerar deras berättelser någonstans.

Inspiration för de yngre

Berggren, Tove - *Spökdiktare och slottspoeter*

Dahlin, Petrus - *Böckerna i Lätt och läskigt-serien*

DiTerlizzi, Tony - *Arthur Spiderwicks fälthandbok över
vår sagolika omgivning*

Gard, Tobias - *Getmannen*

Genar, Katarina - *Böckerna i Mystiska skolan-serien*

Halling, Thomas - *Böckerna i Trio i trubbel-serien*

Palmaer, Andreas - *Sandy, Villy Vilse och andra monster på stan*

Palmaer, Andreas - *Sopnedgasten och andra moderna monster*

Sindt, Ulf - *Spökboken*

Sindt, Ulf - *Vampyrboken*

Stalfelt, Pernilla - *Läskiga boken*

Widmark, Martin - *Böckerna i Nelly Rapp-serien*

Widmark, Martin - *Nelly Rapp - fälthandbok för monsteragenter*

Inspiration för de lite äldre

Arro, Lena - *Från Döda fallet till Ale Stenar*

Arro, Lena - *Linje 15 till Rannebergen*

Blixt, Lina & Eriksson, Bo - *Monsterbestiarium*

Egerkrans, Johan - *Nordiska väsen*

Egerkrans, Johan - *De odöda*

Gard, Tobias - *Knackaren och andra rysliga berättelser*

Gard, Tobias - *Under isen och andra rysliga berättelser*

Genar, Katarina - *Lek med mig*

Genar, Katarina - *Den döda flickans docka*

Jönsson, Camilla - *Vargtimmen*

Korsell, Ingela - *Väsenologi*

Korsell, Ingela - *Mer väsenologi*

Lundberg Hahn, Kerstin - *Den som vaktar gården*

Melin, Mårten - *Spöksomrar*

Palmaer, Anderas & Anderberg Stollo, Åsa - *Vandraren utan ansikte*

Palmaer, Anderas & Anderberg Stollo, Åsa - *Iskalla skuggor*

Punter, Russell m.fl. - *Illustrerade spökhistorier*

Digital inspiration

Död mans pod (www.dodmanspod.blogspot.com) Lyssna på
läskiga historier på svenska

Scary for kids (www.scaryforkids.com) - Läs läskiga historier på engelska

Skriv din egen Creepypasta

Fyll i fälten med text och bild för att planera din Creepypasta. Sedan blir det enklare att skriva din berättelse.

Var? På vilken plats utspelar sig berättelsen?

När? (År, månad, tid på dygnet)

Vad och hur? Vad hände och hur gick det till?

Vem/vilka? Vilka personer är med i berättelsen? Offer, monster/spöke, vittnen.

Varför? Finns det någon anledning till varför det hemska händer? Exempelvis hämnd, förbannelse.

Källor? Har det stått om händelsen i en tidning eller på Internet. Har någon berättat om händelsen för dig? Hitta på!

VI GÖR DET TILLSAMMANS

Metod 3: Ut i det vilda – berättarstafett

Att skriva tillsammans är kul och utvecklande. Vi inspireras av andra människors tankar och genom att studera hur de formulerar sig skriftligt blir vi själva bättre på att skriva. Ibland kan det dock vara svårt att producera text när man sitter tätt tillsammans med någon annan. Man låser sig och kan inte skriva alls. Först när man blir ensam och verkligen kan slappna av kommer man igång.

Om biblioteket ordnar en digital berättarstafett ges barnen som vill vara med möjlighet att samarbeta och inspireras av varandra, samtidigt som de i lugn och ro skapar sin egen del av en gemensam text.

Så här gör ni

- **En bra början.** Den första delen av berättelsen är viktig. Barnen måste genast bli fångade av historien. Anlita en författare för att skriva en spännande start på berättelsen. Texten ska inte vara lång, bara cirka tio meningar. Historien kan heta *Ut i det vilda* precis som årets Sommarboken-tema.
- **Marknadsför.** Sprid inledningen på berättelsen via hemsidan, på sociala medier och på affischer och flyers. Barnen som vill vara med och fortsätta berättelsen anmäler sig till biblioteket och lämnar mailadress och telefonnummer.
- **Dags att börja skriva.** När anmälningstiden har gått ut gör en turordning så vet barnen när de ska skriva. Detta schema mailas ut till alla deltagarna. Barnet som börjar skriva har några dagar på sig. Skicka en påminnelse via sms eller mail så att hen inte glömmer att skrivperioden har börjat. Barnets text kan vara nästan hur kort eller lång som helst. De enda reglerna är att den måste vara en fortsättning på den redan färdigskrivna början av berättelsen och att den bör sluta spännande så att det blir kul att skriva för nästa barn som står på tur. När barnet har skrivit färdigt mailar hen sin text till biblioteket som i sin tur skickar texten vidare till nästa.

- **Om ni kör fast.** Ibland händer det att en stafettberättelse går på tomgång. Alla problem i berättelsen har blivit lösta i ett för tidigt skede. Om det händer kan författaren som skrev inledningen gå in och skriva en kort fortsättning där nya problem uppstår. Allt för att väcka berättelsen till liv igen.
- **När barnen skrivit klart.** När alla barnen har fått skriva sin del går texten tillbaka till författaren som skrev början. Hen får även äran att avsluta berättelsen.

Efteråt

- **Avslutningsträff.** Som avslutning träffas alla barn som deltagit i stafetten och författaren som har hjälpt till. Under detta tillfälle läser ni hela texten högt och deltagarna får berätta vad de tyckte om berättarstafetten. Avslutningsmötet kan ske på plats i biblioteket, utomhus eller digitalt via exempelvis Teams eller Zoom.
- **Tryck upp.** Alla deltagare får ett exemplar av texten i tryckt form.
- **Publicera.** Om deltagarna vill publiceras även texten på bibliotekets hemsida eller via sociala medier. Har biblioteket en YouTube-kanal eller en podcast kan barnen och författaren som skrivit berättelsen eller någon ur personalen läsa upp historien där.

Metod 4: Diskutera digitalt – bokcirkla på nätet

Att samtala kring en text med andra är väldigt utvecklande. Ibland behöver man höra andras tankar för att helt och hållet förstå en text. Det är väldigt intressant när man under ett boksamtal inser att någon har uppfattat en text på ett helt annat sätt än man själv. Det får boken att växa. Man inser att en text kan tolkas och uppfattas på så många olika sätt. Boksamtal utvecklar dessutom vår förmåga att diskutera och argumentera. Vi behöver ju under samtalet ta ställning till vad vi tycker och argumentera för detta. Man kan rada upp hur många fördelar som helst men framförallt har man ju textsamtal för att det är så fantastiskt kul att stöta och blöta en text eller bok tillsammans med andra.

Så här gör ni

 Välj bok. När ni som samtalsledare ska välja bok till en bokcirkel kan det vara bra att tänka till lite. Självklart ska man ta hänsyn till vad barnen tycker om att läsa, men det kan vara klokt att välja en bok som ni själva också gillar. Man blir alltid en bättre samtalsledare om man uppskattar boken som diskuteras. Ta även reda på om boken finns i flera versioner så att deltagarna kan ta till sig berättelsen på olika sätt. Finns boken som e-bok och/eller e-ljudbok via bibliotekets hemsida så är det jättebra, finns den dessutom i en lättläst version eller i Legimus så är det ännu bättre.

 Läs och förbered. Läs boken som ni valt noga och gör gärna anteckningar medan ni läser. Under läsningen funderar ni på vad i boken som kan vara intressant att diskutera. Det är också bra att tänka på vilka eventuella svårigheter som läsarna kan stöta på under sin läsning. Finns det exempelvis viktiga ord i texten som ni misstänker att alla läsare inte förstår så är det bra att skriva ner dem. Kanske behöver man diskutera och förklara dessa ord precis i början av textsamtalet. Detsamma gäller om ni upplever att vissa händelser i boken är svåra att få grepp om. Gör en anteckning och fokusera lite extra på dessa händelser under textsamtalet.

 Välj digitala verktyg. Om man inte kan träffas på biblioteket och ha en bokcirkel där så finns det flera bra digitala alternativ.

Ett spännande alternativ kan vara att starta en bokcirkel på sajten Bokcirklar.se. Barnen skaffar enkelt ett inlogg och går med i bokcirkeln. Det enda som krävs för att få ett inlogg på Bokcirklar.se är en mailadress. Om man har en bokcirkel på Bokcirklar.se kan man som samtalsledare bestämma i vilken takt barnen ska läsa boken och med jämna mellanrum lägga ut frågor under fliken bokdiskussioner. Frågorna kan deltagarna diskutera i skrift. Gå in på länkarna nedan för att ta reda på mer om hur man kan jobba med bokcirklar.se på bibliotek.

<https://bokcirklar.se/for-bibliotek-skola/>

<https://bokcirklar.se/det-ar-roligt-att-bokcirkla-digitalt/>

Vill man inte bara ha en bokcirkel där man diskuterar i skrift kan man bjuda in bokcirkel-deltagarna till samtal via Microsoft teams eller via Zoom. Ni skickar ut en mötesinbjudan till barnens mailadresser. Sedan kan de enkelt klicka sig in på mötet via denna inbjudan. De behöver inte ladda ner någon app eller skapa inlogg till Teams eller Zoom. Om man använder Teams eller Zoom finns det också möjlighet för er att läsa vissa stycken högt ur boken som ni diskuterar. Det kan underlätta för de deltagare som har lite svårare att läsa texten själva. Dessutom är det ju väldigt mysigt med högläsning.

Struktur på samtalet. Det finns många sätt att lägga upp ett text- eller boksamtal på. Det viktigaste är att man som samtalsledare ställer frågor som leder till diskussion. Barnen ska få chansen att prata om:

- Vad de gillade/ogillade i texten
- Vad de inte förstod i texten
- Vilka kopplingar de kan se mellan texten och andra texter
- de läst, filmer de sett eller tv-spel de spelat. De kan också göra kopplingar till sig själva och sina liv.
- Vilka mönster de hittade i texten, exempelvis något som återkom flera gånger

Samtalsfrågor. En bokcirkel eller ett textsamtal ska aldrig vara ett förhör för att se hur många av deltagarna som verkligen har läst och förstått texten. Ställ därför alltid öppna frågor som det inte finns ett rätt eller fel svar på. Öppna frågor kan exempelvis vara:

- Vem i boken tyckte du bäst om?

Vad tyckte du om slutet?

Fanns det någon speciell händelse i boken som du

tyckte var extra intressant?

Behöver man hjälp med att komma på bra öppna frågor så kan man ta hjälp av appen Boksamtal. Den är helt gratis och väldigt användbar vid ett textsamtal eller då man har en bokcirkel.

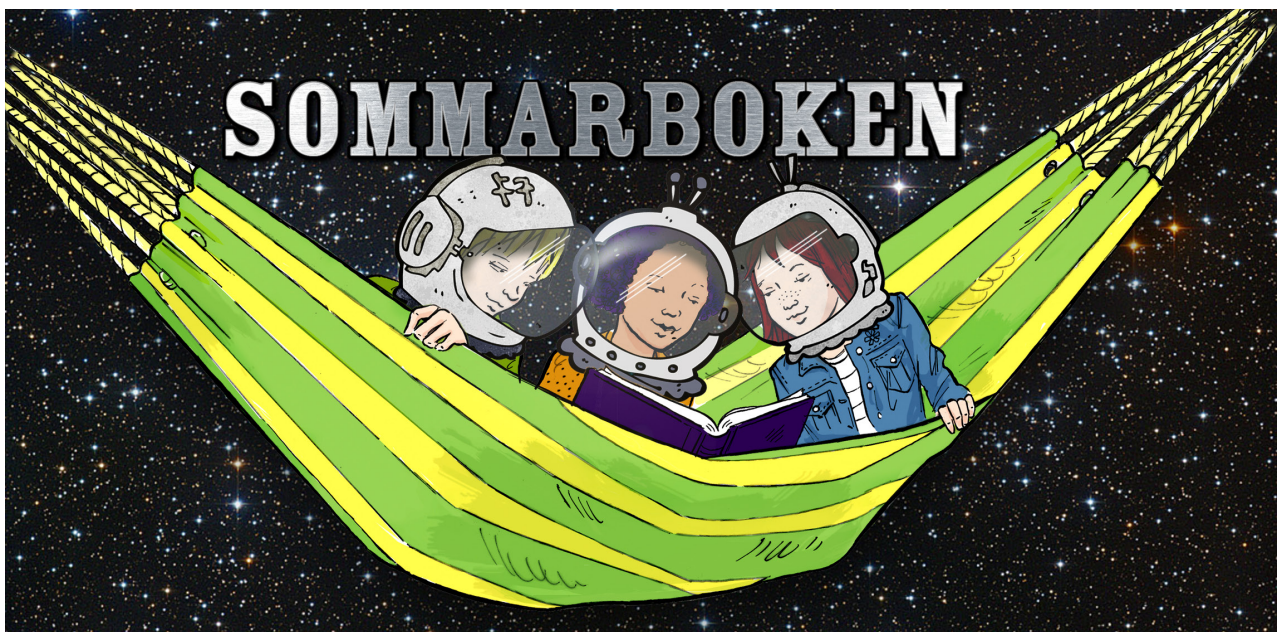
Vi ni fördjupa er mer i hur man strukturerar och leder ett textsamtal så rekommenderar vi *Lust till läsning - En metodhandbok för Sommarboken*.

Efteråt

Skriv en gemensam recension. När boken är färdigläst och alla känner sig klara med diskussionerna kan det vara kul att skriva en kort recension tillsammans på Barnensbibliotek.se. Recensionen behöver inte vara speciellt lång och det är helt okej om den blir lite spretig. Alla tycker ju troligtvis inte likadant om boken.

Klicka på fliken Katalogen när ni är inne på Barnens bibliotek och sök upp boken som ni har läst. Sedan kan ni både skriva om boken och sätta betyg på den.

FANFICTION PÅ FLERA SÄTT

Fanfiction är berättelser som bygger vidare på utgivna verk, såsom böcker, filmer, tv-spel etc. Berättelserna kan utspela sig på samma platser som originalverken och/eller handla om samma personer. Ganska ofta tar fanfictionförfattare ut svängarna lite när de skapar sina historier. Det finns forum på Internet där man ges möjlighet att publicera sina fanfiction-berättelser. På många av forumen har den som läser de publicerade berättelserna även möjlighet att kommentera och ge ett omdöme. Låt barnen skriva fanfiction i sommar. Här kommer tre förslag på upplägg.

Metod 5: Fritt fanfiction-skrivande för bokslukare

Så här gör ni:

- **Introducera barnen i vad fanfiction är.** Detta kan ni göra under en träff på biblioteket och/eller med hjälp av en kort film eller text på bibliotekets hemsida eller sociala kanaler. Krångla inte till det. Berätta bara att fanfiction är berättelser som:

- Handlar om personer som är med i andra böcker/filmer/tv-spel
- Utspejar sig på platser som finns i andra böcker/filmer/tv-spel
- Ofta publiceras på Internet

- **Uppmuntra barnen att skriva egna fanfiction-berättelser.** Förklara att det kan vara bra att planera sin text innan man börja skriva. De bör bestämma sig för:

- Vilka karaktärer som ska vara med i berättelsen?
- Vilka platser som ska vara med i berättelsen?

- **Välj vad ni vill utgå från.** Ni kan låta barnen välja helt fritt vilka karaktärer och platser som de vill skriva om. Men vet ni med er att väldigt många barn för tillfället älskar en viss bok eller film eller att de spelar ett och samma tv-spel kan ni utgå från det när ni ska marknadsföra aktiviteten. Till exempel kan aktiviteten kallas *Skriv fanfiction om gänget i SPLEJ-böckerna* eller *Var med och skriv Minecraft-fanfiction*.

- **Erbjud några träffar** under skrivperioden för att hjälpa de barn som har kört fast i sitt skrivande eller inte kommer igång. Träffarna kan ske digitalt via Teams eller Zoom eller på plats i biblioteket.

Efteråt

- **Samla barnen** som har skrivit berättelser (antingen digitalt eller på plats i biblioteket) och läs upp texterna för varandra.
- **Publicera digitalt.** Lägga ut berättelserna på bibliotekets hemsida. Finns det någon blogg kopplad till biblioteket kan man publicera texterna där. Om biblioteket har en YouTube-kanal eller podcast kan barnen eller någon ur personalen läsa upp berättelserna där.

Biblioteket kan även skaffa ett eget inlogg på Barnens bibliotek (www.barnensbibliotek.se) och dela med sig av texterna där.

Wattpad (www.wattpad.com) är en annan bra plats att publicera texter på. Där finns en hel avdelning för fanfiction. Tyvärr måste man vara 13 år för att få lägga upp sina berättelser där, men har ni några deltagare som snart blir tonåringar är det kul att tipsa om denna sida.

- **Länka i böcker.** Om en berättelse har koppling en bok som finns på biblioteket kan ni klistra in en QR-kod längst bak i boken. Då kan de som läser boken i framtiden använda en QR-scanner och länkas vidare till berättelsen. Tänk på att berättelsen då måste ha publicerats på en plats där den får ligga kvar, såsom en YouTube-kanal eller en blogg.

Pssst....fråga alltid barnen om lov innan ni publicerar deras berättelser någonstans.

Metod 6: Uppdatering pågår – sagor i nya versioner

Sagor funkar för alla, stora som små och det går faktiskt fint att skapa fanfiction kopplat till sagor. Till exempel kan man skriva nya versioner av klassiska sagor.

Så här gör ni

- **Berätta om sagor.** Samla barnen, antingen digitalt via Teams eller Zoom eller på biblioteket. Berätta kort och lättsamt om sagans särdrag.
- **Inspirera med exempel.** Läs två olika versioner av en saga högt för barnen, förslagsvis Martin Harris bearbetning av *Prinsessan på ärten* och Wiley Blevins *Prinsessan på den giftiga ärtan*. Låt barnen fundera på hur de två berättelserna är lika och olika varandra.
- **Val av saga.** Låt barnen välja vilka sagor de vill skriva nya versioner av. På biblioteket finns det ju massor av sagosamlingar att låna och leta i. Har barnen inte möjlighet att ta sig till ett bibliotek så kan de även hitta många sagor på Internet.

Folksagor på sajten “Unga fakta”

<http://www.ungafakta.se/sagor/>

Sagor på sajten “Sagosidan”

<https://sagosidan.se>

Animerade sagor kan man se på i de korta avsnitten av serien “Folksagor i världen” på UR-play

<https://urplay.se/serie/204661-folksagor-i-varlden>

Många sagor finns även att lyssna på via Spotify eller på YouTube.

- **Dags att börja skriva.** Det är alltid skönt för barnen att ha någon vuxen att bolla med om de kör fast i sitt skrivande. Erbjud därför träffar under skrivperiodens gång eller skriv allt när ni är samlade allihop. Man kan ses digitalt, på biblioteket eller på en mysig plats utomhus. Sagorna som barnen skapar behöver inte vara långa och troligtvis räcker det med någon timmes skrivande innan de flesta är klara.

Efteråt

Samla barnen som har skrivit berättelser (antingen digitalt eller på plats i biblioteket) och läs upp texterna för varandra. Läs även upp original-versionerna av sagorna. Det är kul att hitta likheter och skillnader.

Publicera. Lägg ut berättelserna på bibliotekets hemsida. Finns det någon blogg kopplad till biblioteket kan man publicera berättelserna där. Om biblioteket har en YouTube-kanal eller podcast kan barnen eller någon ur personalen läsa upp berättelserna där. Eftersom många sagor är så gamla att de inte längre är upphovsrättsskyddade kan man även läsa originalsagorna utan problem. Tänk dock på att det kan vara upphovsrätt på en bearbetning av en saga.

Biblioteket kan även skaffa ett eget inlogg på Barnens bibliotek (www.barnensbibliotek.se) och dela med sig av texterna där.

Sagoutställning. Skapa en sagoutställning i ett fönster där bilder av typiska sagokaraktärer blandas med QR-koder som länkar vidare till sagor som går att ta del av via Internet och till barnens egna sagor. Tänk på att barnens sagor då måste ha publicerats på en plats där de får ligga kvar, såsom en YouTube-kanal eller en blogg.

Pssst....fråga alltid barnen om lov innan ni publicerar deras berättelser någonstans.

Inspiration

Behöver barnen inspiration så finns det många exempel på böcker där man har gjort nya versioner av klassiska sagor. Låt barnen läsa någon av böckerna nedan så lovar jag att de blir sugna på att skriva egna sagor sedan.

Blevins, Wiley - *Böckerna i Lilla skräckbiblioteket-serien*

Comeau, Joey - *Ask-Ninjan*

Harper, Benjamin - *Zombie-Hans och Greta*

Jansson, Alexander & Jensfelt, Sofia - *Askungen*

Jansson, Alexander & Jensfelt, Sofia - *Rödluvan*

Rørvik, Bjørn F. - *Bockarna Bruse i badhuset*

Rørvik, Bjørn F. - *Bockarna Bruse börjar skolan*

Metod 7: Vad hände sen då...? Skriv en fortsättning

En del böcker har så kallade öppna slut där allt inte riktigt löser sig på slutet. Som läsare lämnas vi att fantisera ihop slutet själva. Inom skräckgenren är det vanligt att berättelserna slutar när det är som hemskast. Monstret hoppar fram och stirrar på huvudpersonen med kalla, ondskefulla ögon och sedan är det slut. Men vad hände sen då...? Det är det upp till barnen på biblioteket att hitta på! Låt dem skriva fanfiction-texter där de bygger vidare på en berättelse med öppet slut.

Så här gör ni:

- **Välj ut en berättelse** till just ert bibliotek som känns lockande att skriva en fortsättning på. (Förslag på böcker/berättelser att jobba med hittar ni längre ner i avsnittet.)
- **Marknadsför** digitalt och med affischer som påminner om lappar med försvunna personer. "Vad hände med Elsa?" kan det exempelvis stå.
- **Läs högt.** Bjud in till ett eller flera tillfällen där ni läser boken högt, på plats i biblioteket eller via Teams eller Zoom. Alla barn som vill skriva måste inte vara med på detta. Det går fint att låna och läsa berättelsen själv också.
- **Dags för barnen att börja skriva** en fortsättning på berättelsen de läst. Deras berättelse kan vara hur fantasifull som helst. Men den måste börja med de sista meningarna.

Efteråt

- **Samlas.** Bjud in barnen som har skrivit berättelser till en träff (antingen digitalt eller på plats i biblioteket) där ni läser upp texterna för varandra.
- **Publicera.** Lägg ut berättelserna på bibliotekets hemsida. Finns det någon blogg kopplad till biblioteket kan man publicera berättelserna där. Om biblioteket har en YouTube-kanal kan barnen eller någon ur personalen läsa upp berättelserna där. Om biblioteket har en YouTube-kanal eller podcast kan barnen eller någon ur personalen läsa upp berättelserna där.

Biblioteket kan även skaffa ett eget inlogg på Barnens bibliotek (www.barnensbibliotek.se) och dela med sig av texterna där.

 Länka i böcker. Klistra in en QR-kod längst bak i boken som berättelsen är en fortsättning på. Då kan de som läser boken i framtiden använda en QR-scanner och länkas till berättelsen. QR-koder kan bland annat skapas och skrivas ut via sajten www.skapaqrkod.se. Tänk på att berättelsen måste ha publicerats på en plats där den får ligga kvar, såsom en YouTube-kanal eller en blogg. Annars kommer QR-koden länka vidare till en sajt som inte längre existerar.

Psst....fråga alltid barnen om lov innan ni publicerar deras berättelser någonstans.

Förslag på böcker med öppna slut

Halling, Thomas - *Elsa 12 och han som heter Eddie/Eddie 12 och hon som heter Elsa*

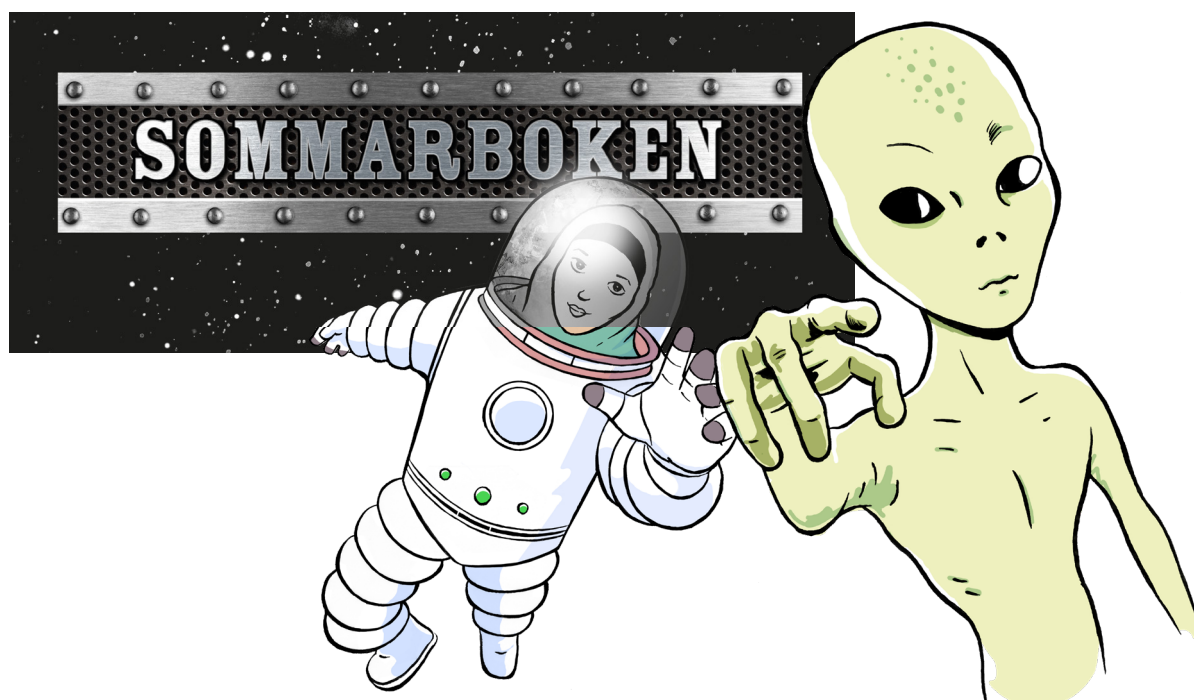
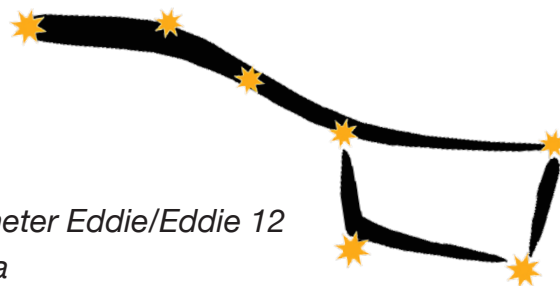
Holmboe, Ellen - *Puts väck*

Jönsson, Camilla - *Miras hemlighet*

Lidbeck, Petter - *Flickan utan minne*

Lindgren, Astrid - *Bröderna Lejonhjärta*

Zak, Monica - *Felix gatubarn*

FÅ FEELING MED FÄRG OCH FORM

Barn vill ofta ha böcker med bilder i, även när de börjar bli lite äldre. I den digitala tid de lever är de vana vid mycket bilder. Illustrationer i böcker skapar lust att läsa och fungerar samtidigt som ett stöd för läsaren då hen ska förstå en text. Men när man läser dessa böcker krävs det också att man kan tolka och förstå samspelet mellan texten och bilderna.

Metod 8: En fena på att illustrera – återskapa en scen ur en bok

Så här gör ni:

 Samlas och pratar bilder. Bjud in barnen till en träff där ni pratar litegrann om bokillustrationer. Visa exempel på några olika illustratörer och låt barnen gå runt i biblioteket och välja bilder som de gillar. Låt dem berätta för varandra varför de gillar de illustrationer som de valt. Sker mötet digitalt kan barnen istället leta fina bilder på hemsidan Barnens bibliotek.

 Presentera uppdraget. Berätta för barnen att de ska få skapa en eller flera illustrationer till en bok som de har läst. Bilden/bilderna ska skildra deras favoritscen/favoritscener i boken. Barnen skapar sina bilder med hjälp av papper och penna eller genom att använda sig av digitala verktyg.

 Digitala verktyg. Presentera något eller några digitala verktyg som barnen kan använda sig av. Här kommer några exempel på verktyg som kan användas gratis. Man måste dock skaffa ett inlogg till de flesta av dem:

Canva finns både som hemsida och app. Här kan man enkelt skapa bildmaterial av olika slag, alltifrån broshyrer och YouTube-ikoner. Vill man bara göra en enkel bild så gör man bäst i att välja att skapa ett kort. www.canva.com

Pixton är en hemsida där man kan skapa serie-strippar. Här finns en bildbank med många olika karaktärer och miljöer som man kan använda sig av när man skapar sina illustrationer. www.pixton.com

På hemsidan Storyboard that kan ni också skapa seriestrippar. Även här finns det en bildbank med olika karaktärer och miljöer. www.storyboardthat.com

Ett annat enkelt sätt att skapa serie-strippar på är att använda sig av hemsidan [makebeliefscomix](http://makebeliefscomix.com). Här kan du registrera dig gratis och skapa serie-strippar. Du väljer karaktärer, attribut och miljöer från ett ganska stort bildarkiv. Dock kan du inte lägga till egna bilder. Sedan lägger du till pratbubblor och vips så har du skapat en serie. Seriestripparna är sedan möjliga att spara till sin telefon, surfplatta eller dator och går att skicka vidare till andra. www.makebeliefscomix.com

Dags att välja bok och börja skapa. Barnen väljer helt fritt vilken bok de vill skapa illustrationer till. De väljer också vilken typ av illustrationer de vill göra. Vill de exempelvis göra en serie-strip går det självklart bra. Ni avgör om barnen skapar sina bilder under träffen med er eller om de gör det hemma och lämnar in/mailar in dem senare till biblioteket.

Efteråt

Publicera. När barnen har lämnat in sina illustrationer publiceras de på bibliotekets hemsida, via bibliotekets sociala kanaler och/eller i bibliotekets lokaler. Tänk på att fråga barnen om lov innan ni visar upp deras bilder.

Metod 9: Kolla bilden, gissa boken – skapa ett bildquiz

Att skapa ett quiz är oftast lika roligt som att försöka svara på ett. Ibland till och med roligare. Bjud in barn att vara med och skapa ett bildquiz som kan publiceras digitalt och/eller hängas upp i eller omkring biblioteket. Denna metod kan med fördel bygga vidare på Metod 8: En fena på att illustrera.

Så här gör ni

Samla barn som vill vara med och skapa frågor till quizet. De får endast skapa en fråga var, om de själva vill kunna delta i quiztävlingen senare. Att de redan vet svaret på en fråga (den fråga de själva skapat) gör inte så mycket. Barnen kan skapa bilderna för hand med penna och papper eller med hjälp av digitala verktyg. Återigen vill vi tipsa om webbresurserna Canva, Pixton, Storyboard that och makebeliefscomix.

 Hur ska bilderna se ut? Har ni tidigare arbetat med Metod 8 i idé-handboken på biblioteket så kan barnen som skapat illustrationer till det uppdraget använda samma bilder till quizet också. Annars går det jättebra att de nu sätter igång att skildra en favoritscen i en bok. Quizfrågan blir då: Vilken bok hör bilden ihop med?

Ett annat alternativ är att barnen ritar tre objekt som tillsammans sammanfattar en bok som de läst. Pax-böckerna kan exempelvis illustreras med hjälp av en bild på två pojkar, ett bibliotek och en massa monster. Quizfrågan blir då: Titta på bilderna. Vilken bok tänker vi på?

De kan även rita några attribut som för tankarna till en karaktär som de har läst om. Då blir quizfrågan: vem är karaktären. Vill de beskriva Pippi Långstrump med bilder kan de till exempel rita stora skor, en kappsäck och två röda flätor. Quizfrågan blir då: Titta på bilden. Vilken bokkaraktär tänker vi på?

Efteråt

 Publicera quizet på bibliotekets hemsida eller på bibliotekets sociala kanaler och/eller sätt upp en traditionell tipspromenad i närheten av biblioteket.

Ett annat alternativ kan vara att skapa en Kahoot och låta barnen svara på quiz-frågorna via gratis-appen Kahoot i sina mobiltelefoner. Vill de hellre använda en dator för att svara så går det också bra. När ni skapar en Kahoot kan ni bifoga bilder till frågorna. Att göra en Kahoot är enkelt och gratis. Gå bara in på www.kahoot.com och skaffa ett inlogg.

Metod 10: Rita i rutor, berätta i bubblor – sammanfatta en bok i serierutor

Så här gör ni

- **Prata serier.** Bjud in till en träff, på plats i biblioteket eller digitalt där ni pratar lite kort om serier. Barnen får berätta vilka serier som de tycker om och ni presenterar några serier som finns på biblioteket.
- **Seriespråket.** Prata lite kort om de vanligaste elementen som serierutor, tankebubblor, pratbubblor och olika symboler. Vad betyder det exempelvis om en seriefigur har en glödlampa ovanför huvudet? Använd häftet *Skapa egna serier - En lärarhandledning* som finns på siten *Serier i undervisningen*. Egmont förlag: https://serieriundervisningen.se/wp-content/uploads/2015/08/SIU_serieskapande.pdf
- **Vad ska barnen göra?** I *Skapa egna serier - En lärarhandledning* finns en beskrivning som sammanfattar en bok i fyra serierutor. Barnen ska få prova detta. Upplägget liknar *Serier i undervisningen* men med små förändringar i beskrivningen.
- **Dags att börja skapa.** Barnen får gärna rita sin serie på papper. Då finns det en mall att skriva ut på sidan 26. Det kan vara klokt att skriva ut ett antal exemplar av så att barnen enkelt kan komma och hämta dem.

Serieruta 1

Här beskriver barnen boken med ett eller flera adjektiv. Exempelvis: En spännande och läskig bok eller En mysig och rolig bok.

Bilden i denna ruta ska ge en känsla för vad det är för en typ av bok. Symboler och färg används för att berätta något om boken. En läskig bok beskrivs bäst med mörka färger.

Ett exempel: *Mio min Mio* av Astrid Lindgren
Förslag på text i denna ruta:
En spännande och lite läskig bok.

Serieruta 2

Här beskrivs bokens början. I denna ruta bör huvudpersonen presenteras. Är platsen som boken utspelar sig på viktig, ska även den introduceras här.

Ett exempel: *Mio min Mio* av Astrid Lindgren

Förslag på text i denna ruta:

Boken handlar om en föräldralös pojken som på ett magiskt sätt kommer till sin pappa i Landet i fjärran. Pappa kallar pojken för Mio.

Serieruta 3

Alla berättelser har minst ett problem som behöver lösas för att boken ska sluta lyckligt. Har inte bokens stora problem presenterats redan i ruta två så bör det presenteras här. Här kan man också försöka visa hur problemet växer under bokens gång och hur spänningen stiger.

Ett exempel: *Mio min Mio* av Astrid Lindgren

Förslag på text i denna ruta:

Men i Landet i fjärran bor också Riddar Kato i sitt slott. Han är ond och kidnappar barn. Mio måste rida till slottet och strida mot Riddar Kato.

Serieruta 4

I ruta fyra berättar man hur bokens stora problem blir löst (om det blir löst). Man kan också kort förklara vad som händer när problemet blivit löst.

Ett exempel: *Mio min Mio* av Astrid Lindgren

Förslag på text i denna ruta:

Mio besegrar Riddar Kato och sticker sitt svärd i hans hjärta av sten. Han blir en hjälte och alla i Landet i fjärran blir lyckliga.

Skapa digitalt. Vill barnen göra serien digitalt finns det digitala resurser som de kan använda sig av såsom Canva, Pixton, Storyboard that och makebeliefscomix. I beskrivningen av metod 8 presenterade vi dessa resurser mer utförligt. Det kan vara bra att veta att de är gratis men kräver att man skaffar ett inlogg.

Efteråt

Samlas. När inlämningsperioden är slut är det alltid kul att samla alla serieskapande barn som har lust för en liten avslutningsträff, på biblioteket, utomhus eller digitalt. Under träffen får barnen möjlighet att visa upp vad de har skapat för varandra. De kan också få häften där allas serier finns samlade.

Publicera och visa upp. Publicera även barnens alster på bibliotekets hemsida och/ eller visa upp dem via sociala medier. Kom ihåg att varna för att serierna faktiskt är riktiga spoilers eftersom de beskriver slutet på böckerna.

Pssst....fråga alltid barnen om lov innan ni publicerar deras serier någonstans.

Inspiration

Henrik Langes böcker *80 romaner för dig som har bråttom* och *96 romaner för dig som fortfarande har bråttom*. Innehållet är främst vuxen-romaner men det finns undantag som böckerna om Harry Potter.

Titel och författare

Sammanfattande ord om boken
(Ex: En läskig bok)

Början

Mitten

Slutet

Förvaltningen för kulturutveckling

Postadress: 462 35 Vänersborg

Telefon: 010-441 42 00

kulturutveckling@vgregion.se